

Průběh: Religionistika

Akademický rok: 2017/2018

Posudek oponenta bakalářské práce

Pro: Lucie Kmentová

Studijní program: Filosofie

Studijní obor: Religionistika

Název tématu: *Letopisy Narnie* z pohledu religionistiky

V předložené práci se autorka věnuje nejznámějšímu dílu autora C. S. Lewise *Letopisy Narnie*. Toto dílo, jak sám název práce napovídá, chce podrobit religionistické analýze. V úvodu autorka vytyčuje několik oblastí, které se do Lewisova díla promítají a kterým se autorka bude věnovat. Konkrétně se jedná o biblický kontext, mytologické postavy, magii, astrologii a v neposlední řadě Lewisova osobní religiozita (9). Autorka píše, že se bude také zaměřovat na Lewisův osobní život, který jeho díla bezpochyby ovlivnil. Šíře záběru je vskutku veliká, nicméně k dobru můžeme přičíst množství literatury, které autorka v práci použila. Jedná se samozřejmě o samotné dílo Lewise, včetně dalších jeho literárních prací, kdy autorka použila i anglické originály. Sekundární literatura je také velmi bohatá, a to jak českých prací (či překladů) tak prací anglických.

Práce je rozdělena do čtyř kapitol. První kapitola (5 stran) se zabývá Lewisovým životem, jak autorka zmiňuje v úvodu a bezpochyby je nutné se tomuto věnovat. Nicméně se domnívám, že by zde měly být informace, které se dále promítnou do analýzy Lewisova díla. Informací je zde však mnohem více a mnoho z nich v práci dále nefiguruje. Například se dozvídáme, že Lewis byl na škole šikanován (s. 12), že se staral o rodinu svého přítele, který zemřel ve válce (s. 13) nebo jak se seznámil se svou ženou a proč si ji bral (s. 15 a 16).

Druhá kapitola (3 strany) je nazvána „Otázka žánrového zaměření *Letopisů Narnie*,“ kde autorka nejdříve konstatuje, že je těžké určit jasné hranice mezi pohádkou a fantasy, následně uvede citát Lewise, kde sám označuje *Letopisy* za pohádku a zbytek kapitoly se věnuje Lewisově rozumění pohádky. O této kapitole se domnívám, že spadá do jiného oboru než religionistika a není mi tudíž jasné, proč je součástí předkládané práce. Jediná informace, která se z této kapitoly objeví v dalším textu je Lewisovo rozdělení typů literatury pro děti (s. 18). Navíc tuto informaci autorka dosti nepřesvědčivě spojuje s Lewisovým ovlivněním křesťanskými autory. (s. 20)

Následující dvě kapitoly považuji za hlavní část práce. Třetí kapitola nese jméno „Vybrané myšlenkové koncepty v pozadí *Letopisů Narnie*“ (12 stran), kdy se jedná o koncept Touhy (4 strany) a koncept Mýtu a Velkého tance (3 strany). Čtvrtá kapitola je pojmenována „Religionistický rozbor jednotlivých motivů v *Letopisech Narnie*“ (8 stran), kde se autorka zabývá židovskými a starozákonními motivy, křesťanskými motivy a motivy astrologickými a mytologickými. Autorka se zde snaží poměrně úspěšně určit jednotlivá témata, která prostupují Lewisovým dílem. Nicméně většinou s odvoláním na sekundární literatury (což nepovažuji za problematické), ovšem bez dalších vysvětlení. Například se dozvídáme, že Lewis vycházel z „křesťansko-novoplatónské syntézy patristiky a středověku,“ (s. 20) ale už se nedočteme, co přesně tento pojem znamená. Očekávám od autorky, že tento pojem vysvětlí u ústní obhajoby. Dále se například dozvídáme, že „v otázce hmoty se Lewis s novoplatónským myšlením rozchází, nezavrhuje ji, právě naopak. Podle Lewise má Bůh hmotu rád, vzhledem k tomu, že ji stvořil.“ (s. 21). Jaký názor má tedy novoplatonismus na hmoty a kdo konkrétně? Celý myšlenkový směr, nazývaný novoplatonismus, má zcela identický názor na hmotu? Také se dozvídáme, že v jedné

z Lewisových knih se protíná romantická tradice s křesťanskou, což je „že smrt není něco, čeho se člověk má bát nebo litovat.“ (s. 22) Opět mi zde chybí vymezení, co autorka myslí romantickou tradicí a jak se specificky prolíná s křesťanskou a vytváří tak myšlenku, vyjádřenou výše uvedeným citátem.

Autorka také tvrdí, že Lewis byl ovlivněn R. Ottem, (s. 25) a podporuje to argumentem, že některé koncepty jsou u těchto dvou postav stejné. Například numinózní zkušenost Otta se překrývá s Lewisovým pojetím Touhy a že ani Ottova zkušenost ani Lewisova Touha nelze odvodit z jiných kategorií. Nedomnívám se, že na takovýchto podobnostech lze vynést závěr, že byl Lewis Ottem ovlivněn, například myšlenka, že náboženství lze zkoumat pouze nábožensky (otázka redukce) lze najít již u W. B. Kristensena. Je také otázkou, do jaké míry jsou Ottovy myšlenky rozprostřeny v západní civilizaci kulturně. Domnívám se, že Lewis mohl přijít se stejnými koncepty jako Otto zcela sám. Zcela nesouhlasím s autorčiným tvrzením, že „Otto zůstává u fenomenologického diskurzu, zatímco Lewis pokračuje dál do teologie a filozofie.“ (s. 25) Otto sám se nikdy za fenomenologa nepovažoval a dodnes se vedou v akademických kruzích diskuze, zda ho lze pod fenomenologický proud řadit. Co však Otto dozajista byl a sám se tak označoval, tak apologetem křesťanské víry a jeho práce byly primárně teologické.

V podkapitole „Židovské a starozákonné motivy“ porovnává citáty z Lewisova díla s citáty ze Starého zákona. Není mi zcela jasné, proč jsou tyto motivy autorkou označeny jako židovské a nemohou být křesťanské. V kapitole zabývající se Lewisovým životem navíc nenalezneme žádnou informaci, že by Lewis byl nějakým způsobem ovlivněn židovským myšlením. Jako příklady zde uvedu označení „synové Adama a dcery Eviny“ nebo pasáž o kouzelném jablku, které autorka spojuje s příběhem o Evě a hadovi v zahradě Eden. (oboje s. 32) Tyto příklady jsou součástí křesťanského světového názoru stejně jako židovského.

Oceňuji, že autorka se v závěru práce pokusila o vlastní myšlenky. První z nich se týká toho, jak přistupovat k analýze takovýchto děl (s. 45, nebo alespoň doufám, že takto to autorka myslela). Druhý autorčin závěr považuji za nosný do dalšího výzkumu a to, že postava Aslana je jednotícím prvkem celého Lewisova díla a odráží se v něm Lewisovo pojetí dějin.

Předkládaná práce splňuje požadavky na bakalářský stupeň a navzdory mým výtkám uvedeným výše navrhuji známku C (číselně 2).

V Praze dne 7.8.2018

Marek Váchal

